

Sygn. akt I USK 285/21

POSTANOWIENIE

Dnia 3 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania J. O.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Ł.
o świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 listopada 2021 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 4 listopada 2020 r., sygn. akt VIII Ua [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyrokiem z dnia 4 listopada 2020 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczoną J. O. od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. z dnia 2 czerwca 2020 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w Ł. z dnia 7 grudnia 2018 r., którą organ rentowy odmówił przyznania ubezpieczonej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od dnia 2 grudnia 2018 r.

Ubezpieczona J. O. wniosła do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 4 listopada 2020 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy

pracy i chorób zawodowych oraz art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (dalej jako ustawa zasiłkowa), a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz na potrzebę wykładni przepisów prawa materialnego. Istotne zagadnienie prawne zawarła w pytaniu, czy częściowa niezdolność do pracy na stanowisku pielęgniarki POZ, polegająca na niemożności wykonywania z powodu choroby pewnych czynności wchodzących w zakres obowiązków pielęgniarki POZ należy uznać za niezdolność do pracy w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa uprawniającą do przyznania świadczenia rehabilitacyjnego? Zdaniem skarżącej, oba powołane przepisy wymagają też wykładni w odniesieniu do kwestii, czy niezdolność do pracy w rozumieniu tych przepisów, będąca podstawą do przyznania „zasiłku rehabilitacyjnego”, zachodzi także wtedy, gdy pracownik (ubezpieczony) nie może wykonywać niektórych czynności objętych zakresem obowiązków?

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c.,

a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada również przypomnieć, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie

(por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawa wymaga z kolei od skarżącego określenia, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Ponadto konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07). W przypadku powoływania się na rozbieżności w orzecznictwie konieczne jest także, choćby przykładowe, wskazanie orzeczeń, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Należy również podkreślić, iż nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 nr 13, poz. 5).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącej o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów przede wszystkim z tej przyczyny, że ogranicza się do sformułowania dwóch poruszających ten sam problem pytań, z których pierwsze ma stanowić istotne zagadnienie prawne, natomiast drugie potwierdzać potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych (tych samych, które zostały powołane w pierwszym pytaniu). Pytaniom tym nie towarzyszy jednak jakikolwiek wywód o charakterze jurydycznym, który potwierdzałby potrzebę wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy poważnych wątpliwości związanych z wykładnią tych przepisów bądź ich stosowaniem oraz wyjaśniałby, na czym owe wątpliwości polegają i dlaczego

należy uznać je za poważne. Już zatem tylko z tych przyczyn oceniany wniosek nie przekonuje o potrzebie poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu.

Niezależnie od powyższych spostrzeżeń, Sąd Najwyższy zauważa i to, że treść obu pytań sformułowanych przez skarżącą wskazuje, że w istocie mają one służyć uzyskaniu odpowiedzi na pytanie, czy stan niezdolności do pracy uzasadniający prawo do świadczenia rehabilitacyjnego ma być całkowity, czy też możliwe jest przyznanie tego świadczenia także w sytuacji, w której pracownik (ubezpieczony) nadal nie może wykonywać niektórych czynności mieszczących się w jego zakresie obowiązków. Trzeba zatem stwierdzić, że warunkiem nabycia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego jest dalsze trwanie, po wyczerpaniu zasiłku chorobowego, niezdolności do pracy (art. 18 ust. 1 ustawy zasiłkowej), o czym decyduje określony stan chorobowy, stopień jego nasilenia oraz charakter pracy wykonywanej przez pracownika na zajmowanym przez niego stanowisku. Ustalenie, czy w danym przypadku taki stan nadal występuje, jest zaś ustaleniem faktycznym, które nie podlega kontroli w postępowaniu kasacyjnym, gdyż z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy jest bowiem związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku. Takie ustalenie wymaga przy tym wiadomości specjalnych, co determinuje konieczność zasięgnięcia przez Sąd opinii biegłych lekarzy specjalistów reprezentujących specjalności medyczne adekwatne do schorzeń powodujących dotychczasową niezdolność do pracy. Dlatego może być podważane tylko wówczas, gdyby Sąd poczynił ustalenia dotyczące oceny stanu zdrowia samodzielnie, bez udziału biegłych lekarzy (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2020 r., I UK 50/19, LEX nr 3225110), bądź gdyby Sąd ten - wbrew wnioskowi opinii biegłych sporządzonych w toku postępowania, dostarczających wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości, stanowiących łącznie o zdolności do wykonywania zatrudnienia bądź braku takiej zdolności - oparł się na własnym przekonaniu, wiedzy powszechnej oraz zasadach logicznego myślenia, które to kryteria ze zrozumiałych względów nie obejmują specjalistycznej wiedzy medycznej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 lutego 2002 r., II UKN 112/01, OSNP 2003 nr 23, poz. 580; z dnia 17 grudnia 2008 r., I UK 133/08, LEX nr 1615661; z

dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 235/11, LEX nr 1129324; z dnia 24 czerwca 2013 r., II PK 324/12, LEX nr 1375181; z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 275/14, LEX nr 1651019; z dnia 1 marca 2016 r., I UK 211/15, LEX nr 2007784; z dnia 5 kwietnia 2016 r., I UK 145/15, LEX nr 2030462).

Uwzględniając te uwagi, Sąd Najwyższy stwierdza, że w okolicznościach niniejszej sprawy z całą pewnością takie sytuacje nie wystąpiły, albowiem Sąd drugiej instancji uwzględnił w całości wnioski wynikające z opinii sporządzonych przez biegłych reprezentujących trzy specjalności medyczne (neurologa, ortopedę i lekarza medycyny pracy) i na nich właśnie oparł swoje ustalenia, z których wynikało, że skarżąca, mimo pewnych ograniczeń, jest zdolna do pracy w charakterze pielęgniarki. Związanie Sądu Najwyższego owymi ustaleniami oznacza natomiast, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu musiałaby ona uwzględnić te ustalenia przy rozpatrywaniu podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżąca nie wykazała potrzeby przyjęcia jej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.